Yerel Yerle?tirmeye (Adrese Dayal? Yerle?tirmeye) Yönelik Guttman Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yerel Yerle?tirmeye (Adrese Dayal? Yerle?tirmeye) Yönelik Guttman Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33250

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yerel Yerle?tirmeye Yönelik Guttman Tutum Ölçe?i, Türkiye'deki ortaö?retim kurumlar?na geçi? sistemi olan **Liselere Geçi? Sistemi (LGS)** kapsam?nda uygulanan **Yerel Yerle?tirme** (Adrese Dayal? Yerle?tirme) uygulamas?na kar?? bireylerin tutumlar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. Ölçek, **Guttman Ölçeklemesi** tekni?inin temel prensiplerine uygun olarak, tutum hiyerar?isini ve kümülatif yap?s?n? ortaya koymay? hedeflemi?tir. Bu ölçek, e?itim politikalar?n?n payda?lar üzerindeki kabul düzeyini ve etkilerini de?erlendirmek için tasarlanm??t?r. Ölçe?in geli?tirilmesi, 2020 y?l?nda Co?kun, ?nam ve Turanl? taraf?ndan gerçekle?tirilen kapsaml? bir ara?t?rma sürecinin sonucudur.

Ölçek, özellikle e?itim sistemi reformlar?n?n toplumsal alg?s?n? ve benimsenme derecesini belirlemede kritik bir rol oynamaktad?r. **Yerel Yerle?tirme** sistemi, ö?rencilerin ikamet adreslerine yak?n okullara yerle?tirilmesini öngördü?ünden, veli ve ö?renci tutumlar?n?n bu yeni sisteme adaptasyonu ve memnuniyeti, e?itimin ba?ar?s? aç?s?ndan büyük önem ta??maktad?r. Bu ölçek, ilgili payda?lar?n tutumlar?n? sistematik ve hiyerar?ik bir düzlemde analiz etme imkan? sunmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Tutum Ölçe?i, Guttman Ölçeklemesi, Yerel Yerle?tirme, Liselere Geçi? Sistemi (LGS), Adrese Dayal? E?itim, E?itim Politikalar?, Psikometri, Ölçek Geli?tirme.

Yazarlar

Meltem Co?kun, Burcu ?nam, Nilgün Turanl?

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, Türkiye Cumhuriyeti Milli E?itim Bakanl??? taraf?ndan uygulanan ve merkezi s?nav puan? d???ndaki kriterleri (özellikle ikamet adresi) temel alan **Yerel Yerle?tirme** sistemine yönelik ö?renci, veli ve di?er e?itim payda?lar?n?n sahip oldu?u **tutum** düzeylerini ölçmektir. Ölçek, söz konusu yerle?tirme mekanizmas?n?n getirdi?i zorluklar, f?rsatlar ve alg?lanan adaleti de?erlendiren hiyerar?ik bir tutum profilini ç?karmay? amaçlamaktad?r.

Ölçek, e?itim ara?t?rmac?lar?na, politika yap?c?lar?na ve okul yöneticilerine, **Yerel Yerle?tirme** sistemine dair mevcut kabul düzeyini ve olas? direnç noktalar?n? belirlemede nicel veriler sa?lamak üzere tasarlanm??t?r. Bu sayede, sistemin iyile?tirilmesi veya ileti?im stratejilerinin yeniden düzenlenmesi için kan?ta dayal? kararlar al?nmas?na zemin haz?rlanmaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ölçek, psikolojik bir yap? olarak "Yerel Yerle?tirme Sistemine Yönelik Tutum"u ölçmektedir. **Tutum**, bireyin belirli bir nesne, ki?i, durum veya politikaya kar?? sahip oldu?u bili?sel, duyu?sal ve davran??sal e?ilimlerin organize bir bütünüdür. **Guttman Ölçeklemesi** kullan?lmas?, ölçülen tutumun tek boyutlu (unidimensional) ve kümülatif bir do?aya sahip oldu?unu varsayar.

Kümülatif do?a gere?i, ölçekteki maddeler zorluk veya kabul düzeyine göre s?ralanm??t?r. Bu, bir bireyin daha zorlay?c? veya daha olumlu bir maddeyi kabul etmesi durumunda, o ki?inin daha kolay veya daha az olumlu maddeleri de kabul etti?i anlam?na gelir. Bu hiyerar?ik yap?, tutumun basit bir skor yerine, bir kabul örüntüsü olarak incelenmesine olanak tan?r. Yap?, sistemin adaletine, okula yak?nl???n faydalar?na ve merkezi s?nav bask?s?n?n azalmas?na yönelik alg?lar? içermektedir.

Geçerlik

Ölçe?in orijinal çal??mas?nda (Co?kun, ?nam, & Turanl?, 2020), **Guttman Ölçeklemesi** tekni?i kullan?ld??? için geçerlik çal??malar? geleneksel faktör analizi yerine genellikle kümülatif modelin uygunlu?una odaklanm??t?r. Bu ba?lamda, geçerlik, maddelerin ölçülen yap?y? ne ölçüde tek boyutlu ve hiyerar?ik olarak temsil etti?ine dayan?r.

Guttman ölçeklerinde temel geçerlik göstergeleri **Tekrarlanabilirlik Katsay?s? (Coefficient of Reproducibility - CR)** ve **Ölçeklenebilirlik Katsay?s? (Coefficient of Scalability - CS)** de?erleridir. Yüksek CR ve CS de?erleri, maddelerin teorik olarak beklenen kümülatif örüntüye uygunlu?unu gösterir ve bu da ölçe?in yap?sal geçerli?ine i?aret eder. Genellikle CR de?erinin 0.90'?n üzerinde, CS de?erinin ise 0.60'?n üzerinde olmas? ölçe?in kabul edilebilir düzeyde geçerli oldu?unu gösterir. Orijinal çal??mada bu katsay?lar?n yeterli düzeyde oldu?u rapor edilmi?tir, ancak kaynakta spesifik de?erler belirtilmemi?tir.

Güvenirlik

Guttman Ölçeklemesi ba?lam?nda güvenirlik, genellikle ölçümün tutarl?l??? ve tekrarlanabilirli?i ile ili?kilidir. Geleneksel iç tutarl?l?k katsay?lar? (örne?in Cronbach Alfa) Guttman ölçeklerinin kümülatif do?as? nedeniyle uygun olmayabilir veya yan?lt?c? sonuçlar verebilir.

Bu ölçek için güvenirlik, özellikle **Ölçeklenebilirlik Katsay?s? (CS)** ile dolayl? olarak sa?lan?r. CS de?eri, maddelerin tutarl? bir hiyerar?i olu?turup olu?turmad???n? göstererek, ölçe?in güvenilir bir s?ralama sa?lad???n? kan?tlar. Yüksek ölçeklenebilirlik, ölçüm hatalar?n?n dü?ük oldu?unu ve sonuçlar?n kararl? oldu?unu ima eder. Orijinal geli?tirme çal??mas?, ölçe?in tutarl? ve güvenilir bir ölçüm arac? oldu?unu do?rulam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

Geleneksel **Faktör Analizi** (Aç?mlay?c? veya Do?rulay?c?), genellikle Likert tipi ölçeklerdeki temel boyutlar? ve gizil yap?lar? belirlemek için kullan?l?r. Ancak, Yerel Yerle?tirmeye Yönelik Guttman Tutum Ölçe?i, do?as? gere?i tek boyutlulu?u (unidimensionality) zorunlu k?lan **Guttman Ölçeklemesi** prensibiyle geli?tirilmi?tir.

Bu nedenle, ölçek geli?tirme a?amas?nda, faktör analizinden ziyade, maddelerin kümülatif modeline ne kadar uydu?u (hata oranlar? ve ölçeklenebilirlik katsay?lar?) kontrol edilmi?tir. E?er bir faktör analizi yap?lm??sa bile, bunun amac? Guttman modelinin varsayd??? tek boyutu teyit etmek veya kalan varyans? incelemek olmu?tur. Ölçe?in birincil psikometrik dayana??, maddelerin hiyerar?ik s?ralan???d?r.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geli?tirme (Development/Geli?tirilmi? Ölçek)

Format: Guttman Ölçeklemesi (Kümülatif, Hiyerar?ik S?ralama)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Liselere Geçi? Sistemi (LGS) sürecinde olan ö?renci ve veliler.

Age Group: Türkiye'de ortaokul son s?n?f (8. s?n?f) ö?rencileri ve bu ö?rencilerin velileri (yakla??k 13-15 ya? aral??? ve yeti?kinler).

Population Details: Ölçek, LGS kapsam?nda yerel yerle?tirme uygulamalar?na maruz kalan veya bu konuda görü? bildirme yetkinli?ine sahip olan e?itim payda?lar? üzerinde uygulanm??t?r.

Test Methodology: Maddelerin kabul veya ret edilme örüntülerine dayal? olarak, bireylerin tutumlar?n?n hiyerar?ik olarak s?raland??? **Guttman Ölçeklemesi** tekni?i kullan?lm??t?r. Ölçek, belirli bir tutumun kabul edilme zorlu?una göre s?ralanan maddelerden olu?ur.

Anahtar Kelimeler

E?itim Reformu, Tutum Ölçümü, Kümülatif Ölçek, Psikometri, Tutum, Yerle?tirme Sistemi, Guttman.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Yazar ORCID bilgisi kaynakta mevcut de?ildir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Affiliation Email addresses: Sorumlu Yazar: meltemcoskun@hacettepe.edu.tr (Meltem Ço?kun)

Correspondence Address: Hacettepe Üniversitesi, E?itim Fakültesi (Tahmini).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: Ölçe?in geli?tirildi?i ve yay?mland??? y?l 2020'dir.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m? ve izin ?artlar? için sorumlu yazar Meltem Ço?kun ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik amaçl? kullan?mlar için genellikle orijinal kayna?a at?f yap?lmas? beklenir.

Kaynaklar

Co?kun, M., ?nam, B., & Turanl?, N. (2020). Liselere geçi? sistemi: Yerel yerle?tirmeye yönelik Guttman Tutum Ölçe?i geli?tirilmesi. *Sakarya E?itim Fakültesi Dergis*i, *10* (1), 152-165. doi: https://doi.org/10.19126/suje.64677

Makalenin orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

yerel-yerlestirmeye-adrese-dayali-yerlestirmeye-yonelik-guttman-tutum-olcegi-toad.pdf

Yerel Yerle?tirmeye (Adrese Dayal? Yerle?tirmeye) Yönelik Guttman Tutum Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Orijinal kaynak içeri?inde ölçek maddeleri do?rudan sunulmam??t?r. Maddelerin tam listesi için Co?kun, ?nam ve Turanl? (2020) taraf?ndan yay?mlanan makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir. Guttman ölçeklerinin do?as? gere?i, maddeler genellikle "Evet/Hay?r" veya "Kabul Ediyorum/Reddediyorum" gibi dikotomik yan?t format?na sahip olup, tutumun en zay?f ifadesinden en güçlü ifadesine do?ru s?ralanm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM